

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Beethovnova 6
N a r o č n i n a:
Letno 40 Din, pol-
letno 20 Din, četrt-
letno 10 Din - Ce-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 30

V LJUBLJANI, 22. JULIJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Puc:

Finančni problemi

Kdor živi preko svojih razmer, more svoje izdatke kriti le — z dolgovi

Kdor potuje danes po Italiji ali Nemčiji, se ne more načuditi silnemu napredku, nastalemu pod sedanjim režimom. Viden je pri vsakem koraku: ogromne ceste, reprezentativne stavbe, povečan vozni park na železnicah, sijajno opremljene luke, udobne ladje, silna in moderno oborožena armada. Potnik samo gleda in nehoti se mu vrine misel: odkod sredstva za ta silni podvig? Kako morejo zadoščati dohodki, da se poleg rednih in neodložljivih državnih izdatkov najdejo še sredstva za tako ogromne, često samo reprezentativne in nedonosne investicije?

Dohodki pač ne zadoščajo, kljub temu, da so javne datjave prapete. Izdatki se krijejo v prvi vrsti iz notranjih posojil, kar pomenja zadolževanje na račun bodočih generacij. Na splošno se da tak način financiranja opravičiti z razlogom, da bodo tudi bodoča pokolenja uživala sadove sedanjih investicij. Toda v svojem bistvu je ta način financiranja pogubonosn za vsako gospodarsko enoto: kajti že v naprej je za desetletja izrabil razpoložljiva finančna sredstva ter onemogočil potomcem eventualno sanacijo v primeru potrebe. Posledica takega gospodarstva je, prej ali slej, gospodarski polom, ki dobi svoj izraz v razvrednotenju državnih papirjev, s čimer se pač država reši notranjih dolgov, toda ljudstvo izgubi svoje prihranke.

Eno gospodarsko načelo drži tudi danes: to, namreč, da tudi državno gospodarstvo ne more biti bistveno drugačno, kakor zasebno. Izdatki ne smejo presežati dohodkov. Kdor živi preko svojih dohodkov, mora izdatke kriti z dolgovi, — drugega sredstva ni. A to sredstvo je pogubno.

V potrebi, da pokažejo narodu vsak dan kaj novega, se totalitarne države ne drže tega načela. V nadi, da bo obnovljena ekspanzijska sila naroda našla nove vire dohodkov, se ne šteti pri izdatkih. V Nemčiji se je ta nada deloma uresničila. Porenje in Avstrija sta vsaj deloma opravičila račune vlade. Ako bi se bili izpolnili še upi glede Češkoslovaške, bi bila začasno stvar v redu. Italiji je imela Abesinija prinesiti novih virov. Bogata dežela je to, ki bo prej ali slej donajala obile koristi. Toda do takrat bo preteklo sigurno še mnogo let. Zaenkrat potrebuje Abesinija mnogo, mnogo denarja.

V italijanskem rednem proračunu znaša prispevek za Abesinijo na leto 1 milijardo lir, v izrednem pa sta predvideni vsako leto še nadaljni 2 milijardi za dobo šestih let. Več pri letnem proračunu, ki znaša 20—24 milijard, pač ni mogoče dati. Sicer so pa tri milijarde lir pač ogromna vsota, ki kljub temu za potrebe te velike kolonije ne zadoščajo, zlasti, ker znaša potreba zlatih deviz za Abesinijo po uradnih podatkih 1,2 milijarde lir na leto! Samo prehod skozi Sueški kanal stane na leto okroglo 500 milijonov lir na taksah, ki jih je treba plačati Sueški kanalski družbi! Da se vsaj deloma krijejo ti izdatki, se surovine iz Abesinije ne smejo izvažati v Italijo, marveč se prodajajo v inozemstvo za devize.

Da se velike nade, stavljene v Abesinijo, niso uresničile, je razvidno tudi iz gibanja delavskih sil, ki potujejo in se vračajo v to kolonijo. Naslednja tabela kaže to gibanje v prvih 3 mesecih letošnjega leta:

	Delavcev		ostalo	
	odšlo	vrnilo se	umrlo	koncem meseca
januar:	192.578	149.113	1.591	41.883
februar:	193.152	154.064	1.620	37.468
marec:	196.025	158.489	1.638	35.898

Tendenca je tedaj padajoča, ne rastoča.

Naravna posledica je naraščajoč primanjkljaj v proračunu. Dočim je ta primanjkljaj znašal leta 1930/31. samo pol milijarde, je znašal v preteklem letu že preko dvanajst milijard lir.

Te številke dajo misliti. Tudi totalitarne države se bodo morale vrniti na pot starega, preskušena državnega gospodarstva: ne živeti preko svojih razmer! Še vedno je bolje jesti navaden kruh v lastni skromni bajtici, kakor uživati luksuz v palači na račun dolga, ker prej ali slej se to maščuje.

To smo napisali za tiste, ki bi hoteli tudi pri nas razsipati na račun bodočih generacij!

-nik, Ljubljana:

Demokracija - naš ideal

Našemu narodu je mogoč razvoj le na podlagi prave demokracije

Praški sokolski zlet je pokazal vso silo demokracije, te najlogičnejše oblike človeškega združevanja. Človeštvo je instinktivno že v pradobi iskalo prave oblike države, kolikor se da govoriti že v tistih časih o pojmu države. Postopno je potem prehajalo preko vseh oblik, preko

samovlad egiptovskih faraonov, katerim je bil pojem vladarja istoveten s pojmom boga, preko tiranskih vladarjev starega veka v srednji Evropi, preko fevdalnega gospodarstva srednjega veka, preko prebujenja narodov pri prehodu v novi vek do francoske revolucije, ki je prva zbu-

dila zavest narodov. In tako je človeški razum prešel do znamenite demokracije Anglije, ki je prava domovina demokracije. Vstajale so sicer tudi drugod posamezne veje demokracije, vsak narod si je demokracijo prikrojil po svojih razmerah, vendar je pojem demokratsa ostal in bo zaradi svoje neizprosne logike tudi še ostal vsem narodom sveta do konca sveta. V novejši dobi so sicer vstali in še vstajajo drugi pojmi človeškega združevanja v obliki državne skupnosti, vendar opravičujejo svoj obstoj le s tem, da nameravajo pripeljati zaženo državno gospodarstvo na pravo pot in so le zato segli po teh drugih državnih oblikah. Vendar vsi ti poizkusi dokazujejo le politično

neizvedljivost. Vse to pa zopet dokazuje mogočno upravičenost ideje demokracije, ki je tako dragocena, da posamezni državnik se gajo magari po samovladah in diktatorstvih, samo da bi potem državo zopet pripeljali v demokratsko obliko. Torej je zopet pojem demokracije tako dragocen, da je vreden tudi krvi, samo da se potem narod dvigne v demokraciji.

Bilo bi proti naravi, proti neutajljivim dejstvom zgodovine, proti izkušnjam vseh narodov, vseh plemen širnega sveta, če bi kdo oporekal, da temu ni tako. Contra factum non valet argumentum, — ali po naše: življenje je močnejše od vsakega pojmovanja. Narod, zlasti če je majhen in maloštevilen ter izpostav-

ljen hudim življenjskim pogojem na prostoru, ki se zanj bi-jejo mnogi močnejši narodi, se more ohraniti in utrditi le, če njegovi sinovi in hčere pojmujejo demokracijo kot svoj najvišji politični vzor. Politični voditelji Jugoslavije so v preteklih dobah marsikaterikrat zapeljali svoj narod iz te svetle smeri, bodisi, da jim je bilo to v politično korist, bodisi v zaslepljenosti po mamljivih vzgledih tujine. Kar na mah se ne morejo odstraniti posamezne stranke, ki logično vstajajo v demokratsko urejeni državi. Zakaj, stranke so bile in bodo, da, še celo potrebne so, ker le v razgibanosti vsakemu narodu lastnih notranjih nasprotij in napetosti se ohrani in raste življenje ter se dviga navzgor. In žrtve v taki notranji tekmi niso odveč, temveč so doprinešene v splošno korist. Seveda pa je poguba, če narod kot najvišja pozemska vrednota in dobrina, ki mora biti sveta in nedotakljiva vsem, v strankarskih borbah izgine z vidika. Tako pojmovanje ni več demokratsko in je nevedno naroda samega.

Kdor res želi, da se naše narodne sile osredotočijo v tekmi za čvrst položaj na zunaj in v uveljavljanju naroda v sami državi, to pa po vseh njegovih ustvarjajočih zmognostih na podlagi politične enakopravnosti in gospodarske moči, mora potrditi to resnico. Narod bo prišel le tedaj do svojega pravega udejstvovanja in uveljavljanja, ko mu bo to omogočeno na podlagi čistih in pravih demokratskih načel.

Moloh bodoče vojne

Vojna za surovine in surovine za vojno ob brezprimerni porabi dobrin

Maršal Foch je še leta 1916. s svojim zgodovinskim izrekom: «Vsaka kaplja petroleja je za nas enako važna, kakor kaplja človeške krvi», opozoril na važnost surovin in predvsem nafte za primer nove vojne. Današnje armade, ki so v večini držav motorizirane, potrebujejo za svoje avijone, tanke in avtomobile naravnost fantastične množine pogonskega materiala. Vojna bodočnosti bo «totalna» vojna, v kateri se ne bodo spoprijele samo armade posameznih držav, temveč bo moralo doprinesiti tudi civilno prebivalstvo v zaledju svoj delež k skupnemu uspehu s tem, da bo znižalo svojo potrošnjo na najnižjo mero. Borili se bodo industrija, znanost, izumitelji in vsa priroda, ker to ne bo le borba duha proti duhu, temveč bo tudi in predvsem borba materije proti materiji. Izid te borbe bo predvsem odvisen od tega, na kakšen način bodo posamezne države rešile vprašanje nabave surovin. V strokovnih krogih računajo, da bo, — opirajoč se na izkušnje iz zadnje svetovne vojne —, potrebovala ena sama divizija z 10.000 puškami, 700 do 800 lahkiimi in težkiimi strojnimi topovi, z 20—30 tanki in z 10 do 15 lastnimi letali v vsaki večji bitki vsak dan okrog 150 ton municije, tako,

da bi se porabilo na pr. v petdnevni bitki kakih 800 ton municije. Vojska velesile, ki ima 250 do 300 divizij in 6.000 letal, bi porabila v petdnevni borbi torej kakih 200.000 ton municije in poldrugi milijon bomb vseh kalibrov za zračno bombardiranje.

V današnjih časih pa se nikakor ne da računati s tem, da se bo bodoča vojna mogla končati s pet ali desetdnevno bitko in ne moremo zato imeti niti meglene predstave o tem, kakšna bi bila poraba materiala in surovin v dolgotrajni vojni, v kateri bi se borile armade vseh narodov sveta istočasno na frontah, dolgih štotine in tisoče kilometrov, kakor se je to tudi dogajalo v bivši svetovni vojni. To so astronomske številke. Zato se že danes vse vojaške države trudijo, da bi si zagotovile potrebno množino surovin bodisi iz kolonij, če jih imajo, bodisi poskušajo nagraditi neizmerne rezerve, iščejo nadomestke, varčujejo preko mere itd., da bi bile v primeru vojne popolnoma neodvisne od uvoza.

Pred nekaj leti so ameriški strokovnjaki ocenili porabo armade, močne približno milijon vojakov, v bodoči vojni na 500 tisoč ton jekla in železa, 4 milijone ton premoga in 200.000 ton nafte. Današnja armada, ki je

POLITIČNI TEDE N

Dva dogodka sta povzročala v vsej naši domovini že nekaj časa precejšnje razburjenje v politični javnosti, v enem delu radostno in prijetno-nestrpnno, v nasprotnem pa mučno in skrajno nevshečno, ker se ta pač jasno zaveda, da se bližajo z velikimi, neprepredljivimi koraki v Jugoslaviji velepomembni dogodki, ki bodo vsekakor imeli na vse naše politično in javno življenje najgloblji, zgodovinsko važen in usoden upliv.

Prvi dogodek je bila preteklo nedeljo svečana proslava rojstnega dne in godu voditelja hrvaškega naroda in opozicijskega demokratskega bloka g. dr. Vladka Mačka, ki je potekla tako v Zagrebu, kakor v vseh ostalih hrvaških mestih in na širokem podeželju v najlepšem miru. Narod je pokazal na teh vidnih zunanjih proslavah ono silno in nepotvorbivo povezanost, ki družijo hrvaški narod z njegovim voditeljem, obenem pa tudi ono globoko, absolutno zaupanje, ki vodi od srca do srca in preko njih do onih velikih, svetlih, vsenarodnih ciljev, ki so si jih Hrvati postavili in ki jih bodo v skupnem nastopu s Srbi in Slovenci v mejah čistega bratskega in demokratskega opozicijskega bloka v bližnji bodočnosti tudi v celoti dosegli in izvedli.

Proslava je bila posebno mogočna zlasti v Zagrebu, kjer je pred g. dr. Mačkom defilirala dolgotrajen sprevid njegovih pristašev in narodnih borcev. Tisočerm osebnim in pismenim čestitkam so se brzojavno pridružili tudi vsi voditelji srbske Združene opozicije.

Drugi, še mnogo pomembnejši dogodek, ki ne da mirno spati predvsem znanim nasprotnikom konsolidacije političnih razmer v naši domovini in zagovornikom protidemokratskih metod, pa je bližnji obisk g. dr. Mačka v Beogradu in v Srbiji. Ta obisk je kljub nezrelim in neresnim intrigantskim nastopom omenjenih zagriženih partizanov že povsem točno in določno dognana stvar, ki bo doživela svoje mogočno uresničenje že v prihodnjih dneh. Sam g. dr. Maček je izjavil, da se bo napotil v družbi svojih najokvirnih političnih sodelavcev iz SD koalicije, in sicer iz obeh frakcij, to je iz bivše HSS in b. SDS, v Beograd takoj, ko bo g. Ljuba Davidović, ki se nahaja na zdravljenju v Vrnjački banji, toliko okreval, da se bo mogel vrniti domov in politično javno nastopiti v Beogradu.

V Beograd je prispel v sredo ponoči v spremstvu g. dr. Miljutina Kopše tudi že voditelj Radikalne stranke in srbskega dela demokratskega bloka g. Aca Stanojević, ki bo ostal v prestolnici kakih 12 dni. Sestal se je že včeraj z vsemi voditelji in prvaki svoje stranke, ki so ga tudi pričakovali ob prihodu v Beograd na kolodvoru. Na včerajšnjih konferencah so bile določene in izvršene še zadnje priprave za svečan in čim prišrenejši sprejem g. dr. Mačka v prihodnjih dneh v Beogradu. Ta dogodek vsa Jugoslavija, ki hrepeni po končni mirni ureditvi pe-rečih državnih in narodnih vprašanj, že napeto in željno pričakuje, ker se zaveda, da bo z njim napočila naša domovina in našemu narodu lepša, srečnejša in svetlejša bodočnost.

večji del motorizirana, bi porabila najmanj dvojno množino teh najvažnejših surovin. Po zadnjih cenitvah se računa, da bi velika armada, obstoječa iz 250 divizij, v enem samem vojnem mesecu porabila okrog 12 in pol milijona ton železa. Če pogledamo pri tem, kako je razdeljeno svetovno bogastvo v surovinah, šele vidimo, da odpade na Združene države severnoameriške 31%, na Evropo 19%, na Sibirijo in Daljni vzhod 14% in na tropične kraje skoro 29% najvažnejših surovin. Letna proizvodnja rudnin v rudnikih znaša okrog 2 milijardi ton, zaposluje 15 milijonov ljudi in predstavlja 25% celokupne svetovne trgovine.

Najvažnejša in najdragocenejša surovina bodoče vojne bo nafta, katere rezerve bodo z ozirom na sedanjo forsirano produkcijo trajale največ še kakih 70 let. Računa se, da bodo v Združenih državah, ki dajejo 80% svetovne proizvodnje, vzdržala naftina polja le še 50 do 70 let, ruska, mehška in angleško-indijska 200 let in poljska ter rumunska po 100 let. Ker pa poraba zemeljskih olj rapidno narašča tudi že v miru samem, ni izključeno, da bodo rezerve nafte izčrpane mnogo prej, če ne bodo odkrita nova ležišča. Leta 1936. je 35 milijonov avtomobilov po vsem svetu, brez tisočev letal, bencinskih motorjev in lokomotiv, porabilo okrog 50 milijard litrov bencina in smemo računati, da bi v primeru vojne 6 velikih armad porabilo mesečno 90 milijard litrov bencina, tako da bi v enem letu vojne, upoštevajoč v tej porabi tudi potrebe civilnega prebivalstva onih držav, ki niso posegle v vojno, znašala skupna poraba 300 milijonov ton zemeljskih olj. Zaradi tega se danes skoro vse države trudijo, da bi zemeljska olja, ki se kupujejo za zlato, zamenjale z nadomestki pogonskih sredstev. Pridobivanje sintetičnega bencina je samo po sebi drago, ker se 100.000 ton umetnega bencina kalkulira na kakih 35 milijonov zlatih mark. Da pri tem niti ne omenimo nevarnosti, ki groze tovarnam od zračnih napadov. Da bi se armada, obstoječa iz 250 divizij, mogla redno preskrbovati z umetnim bencinom, bi bila potrebna po točnem računu strokovnjakov investicija 4 milijard zlatih mark in bi bilo potrebno pri proizvodnji tudi nad 300.000 delavcev, ki bi tako seveda izpadli iz armade.

Druga važna surovina v vojni je premog. Čeprav ležijo skoro

vsi premogovniki v ogroženih krajih, se je vendar že v svetovni vojni pokazalo, da morejo ob dobri organizaciji in disciplini rudarjev rudniki redno poslovati tudi v vojnem času. Toda za vodenje vojne ni važen le premog, temveč tudi njegovi odpadki in stranski proizvodi. Premogovo olje se porablja kot pogonsko sredstvo za Dieslove motorje, toluol kot eksploziv za polnjenje granat, min in torpedov (kot trinitrotoluol), amonijak za izdelovanje salicilove kisline, sintetični bencin kot pogonsko sredstvo za avtomobile, aeroplane itd. Sam premog je pogonsko sredstvo za skoro vso vojno industrijo in železnice.

Neobhodna surovina, tretja po važnosti, je železo, ki se v vedno večji množini uporablja za izdelovanje municije, topov in strojev za njihovo izdelavo. Razen teh treh glavnih surovin niso nič manj važne kovine nikelj, wolfram, krom itd., ki jih uporabljajo pri izdelovanju oklopnih plošč, specialnih vrst jekla itd. K temu lahko dodamo tudi druge kovine, ki so pa potrebne v manjših množinah. Med nje spada baker za ovoje izstrelkov, električne aparate, električne napeljave itd., dalje svinec za kroglice za puške, cink in aluminij za izdelovanje aeroplanov, termit, s katerim se polnijo vžigalne bombe, živo srebro, antimon in cin za izdelovanje konzerv. Od nekovin so potrebni žveplo in njegove spojine, kot n. pr. žveplena kislina, ki brez nje ne more biti niti govora o izdelovanju eksplozivov in polnjenju min. Omeniti ne smemo pozabiti tudi kalijevega nitrata in fosfatov za pridobivanje umetnih gnojil v kmetijske svrhe, ker kmetijstvo nosi v vojni na sebi naravnost strašanske zahteve.

Glede bogastva na surovinah stoje na prvem mestu Združene države, na drugem Sovjetska Unija, ki ima glavno bazo sredi države, na tretjem mestu pa je Nemčija, ki se trudi, da bi pomanjkanje najvažnejših surovin nadomestila z izdelovanjem nadomestkov. Pomanjkanje najvažnejše surovine — zlata — občutijo, razen Združenih držav, vse države sveta, iz česar spoznamo, kako je evropsko gospodarstvo slabo pripravljeno za vodenje totalne moderne vojne. Padel je že namreč znani Macchiavellijev izrek, da za vodenje vojne ni potrebno zlato, temveč predvsem dobri vojaki.

litrov in leta 1937. že na 18,250.000 litrov. V pičlih dveh letih je torej v hrvaški prestolnici padla poraba mleka za 2,750.000 litrov kljub temu, da se je število prebivalstva v tem času močno dvignilo.

Skupna proizvodnja žitaric je narasla v dobi od leta 1926. do 1935. za 5,7%. Če od tega izvzamemo koruzo, se je pridelek ostalih žitaric zmanjšal v istem obdobju za 10,4%. Te številke pomenijo, da se je prehrana prebivalstva v navedeni dobi poslabšala, ker se ubožnejši sloji naroda vedno bolj hranijo s kvaliteto slabšo in manj redilnejšo hrano, to je s koruzo, ki jo uporabljajo v drugih, naprednejših državah le za prehrano — živine.

Leta 1936. je proizvedlo 9 jugoslovanskih karteliranih sladkornih tovarn (med njimi so največje tri v državnih rokah) 8660 vagonov sladkorja. Leto dni pozneje, to je leta Gospodovega 1937. pa le še 3300 vagonov. Površina zemljišča, zasajenega s kulturo sladkorne pese, se je zmanjšala v naši državi od 60 tisoč hektarjev leta 1927. na 14.500 hektarjev leta 1937.

Dejanja govore ...

V zadnjem «Domoljubu» beremo v uvodniku pod naslovom: «Ob 20-letnici svobodne Jugoslavije» precej podrobno in obširno poročilo o katoliškem slovenskem taboru pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah. Med drugim je v tem članku natisnjeno dobesedno iz govora ministra g. dr. Korošca tudi naslednje: «O gospodarski politiki ne bom govoril, tu govorijo dejanja sama!»

Zakaj pa ne?

V slovenskem JRZ tisku beremo tolažilno novico: «V Vojvodini je cena pšenice in moki padla, kar se pa v Sloveniji še nič ne pozna.» — Je pač hudo, če smo tako daleč od obljubljenega dežela in nam preveliki narodni prijatelji režejo dražji, namesto cenejši kruh...

Zanimive strelke o vaje

so vpeljali neznan nočni junaki, ki opravljajo zelo delikatno in odgovorno službo v blagor naroda, — če že ne to, pa morda ravno nasprotno —, in sicer na ravnem Ljubljanskem polju, ki se razteza med Savo in Ljubljanico kmalu izven obroča nepogledljive železniške proge. Pred nekaj dnevi se je vračal proti mestu neki bivši častnik, ki je imel res veliko srečo. Nenadoma mu je zažvižgala tik mimo ušesa krogla, o kateri je lahko že nekaj minut pozneje točno ugotovil, da jo je izstrelil neki neznan nočni junak iz svoje službene pištole na oblastveno neprijavljenem nočnem manevru. Pa še tudi razne druge pestre zgodbe se dogajajo v tamkajšnjem okolišju, ne da bi hoteli poklicani činitelji voditi o njih povzročiteljih kakršnokoli skrb in nadzorstvo. Pa vse počasi pride na dan; nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito. Bosanci se tolažijo s pregovorom «Ima više dana, nego kobasice», pa se dajmo še mi, ki smo vendar pohlevnejši in ponižnejši od Bosancev, v žilah katerih se pretaka huda janičarska kri, kakor je nedavno z občutljivo grozo napisal v svojem pozdravnem uvodniku na slovenske fante in njihov tabor starina «Domoljub»...

Neenakomernost

v davčni praksi ostro napada glasilo slovenskih trgovcev v svoji 75. številki in piše med drugim povsem upravičeno: «Skozi dolga leta splošno znano dejstvo je namreč, da je v naši državi davčna praksa izredno neenakomerna; v nekaterih pokrajinah — osebno v Sloveniji — se davčni predpisi strogo izvajajo po besedilu zakona in v dvomljivih primerih vsikdar v korist blaginje, — po drugih pokrajinah pa jako lahko in skrajno milo — v dvomljivih primerih pa v korist privatne stranke. Tak neenak postopek v izvajanju davčnih predpisov povzroča razumljivo nezadovoljstvo in ustvarja krivice onim krajem, kjer je davčna praksa stroga.» — V eni naslednjih številki pa dostavlja isti list z ozirom na nove davčne odmere med drugim naslednje: «Naš davčni sistem boleha kar naprej na isti napačni. Višina davkov ni toliko odvisna od zakonskih predpisov, ka-

kor pa od davčne prakse v posameznih pokrajinah. Kjer davčna uprava bolj pritiska, tam je več davčnih dohodkov, kjer pa popusti, tam jih je manj. Pri tem seveda zlasti trpi Slovenija... In še druga napaka se dogaja, da je vedno najbolj obremenjen tisti, ki se najmanj zna braniti, ker se tudi naša davčna uprava ravna po načelu najmanjšega odpora. Zato so mali in srednji trgovci najbolj obremenjeni. Ta obremenjenost je sedaj dosegla že višino, ki postaja nevarna za celoto, ker velik del malih in srednjih trgovcev teh bremen ne bo zmogel. Vsak smisel in vsako upravičenost pa je izgubil davek, ki uničuje existenco davkoplačevalcev. Zato upamo, da se bodo te, mnogo previsoke ocene v davčnih odborih pravilno reducirale, da bo mogel tudi mali in srednji trgovec še nadalje dihati.» — To hrepenenje po dihanju je več, kakor utemeljeno in upravičeno. Ne ve se samo prav trdno, kako močno srce kaj ima naš bolnik?...

Ne dneva, ne ure ...

Minister dr. Korošec je na taboru pri Sv. Trojici rekel glede prihodnjih skupščinskih volitev v Jugoslaviji svetopisemsko učeno in diplomatsko: Morda letos še bodo, morda jih pa ne bo. Bodite pripravljeni, ker ne veste ne dneva, ne ure... — K temu modrijanstvu dostavlja mariborska «Delavska politika» v svojem uvodniku naslednje: «Pravijo, da ne vemo ne dneva ne ure, kdaj bodo volitve. To pa naj nas ne moti. Mi se skrivalnice ne bojimo. Kadar bodo volitve, tedaj bomo pač šli na volišče in storili svojo dolžnost. Volilci vseh narodnih zahtev ne morejo preslišati. Vedeti morajo, da so volitve, če ne več, vsaj odločna manifestacija za socialne pravice, svobodo in demokracijo. Istotako ob tej priliki najodločneje zahtevamo volilni zakon s tajno, direktno in proporcionalno volilno pravico za vse polnoletne može in žene...»

Ne le srce, tudi pamet

V svojem nedeljskem govoru pri Sv. Trojici je minister g. dr. Korošec tudi še izjavil: «Današnje prilike pa nočemo opustiti, da bi se ne spominjali...» — O notranjepolitičnih razmerah pa je govornik rekel: «Mi smo od svoje strani ustvarili vse predpogoje za mirno rešitev vseh notranjih vprašanj, ki si jih upamo rešiti, ako ne že načelno pred volitvami, gotovo pa po volitvah.» — Torej, če ne danes, pa jutri. Slovenski pregovor pravi: «Kar moreš storiti danes, ne odlašaj na jutri!» Steer pa je tudi Združena opozicija mnenja in prepričanja, da bo mogla načelno rešiti vsa pereča in aktualna vprašanja že pred volitvami, povsem zanesljivo pa na njih in po njih...

Jadikovanje

Zadnji «Domoljub» z dne 20. t. m. globoko vzdihuje v svojem uvodniku pod naslovom «Kaj bo z nedeljo?» tudi takole: «Šli smo na božjo pot, Kam, o tem nikar ne vprašajte. Šli smo in gledali smo, kaj se okrog godi. Nedelja je bila vsaj včasih tudi Gospodov dan. Včasih, pravim. Danes namreč res ne vem, če je še. Po šolah se tako ničmo, na prižnicah tudi še tako govorimo, kako je pa v resnici, pa žal sami veste. Gospoda v hribe, delavec v tovarno, kmetje pa na polje. In to kar na debelo! Nekdanje nedelje ni več! Teško je to zapisati, a kaj hočemo, kdo je pa svet nedeljo pokopal.» — Hudo je, hudo! Gospoda v hribe, delavec v tovarno, kmet pa na polje.

Narod pa hodi po trnjevi poti v prirodi in med polji, pa se zaskrbljeno vprašuje: «Kaj bo z nami v nedeljo, v ponedeljek, torek, sredo, četrtek, petek, sobota, nedeljo in tako dalje v večnost?!»

Tudi v dubrovniški občinski upravi je izbruhnila kriza in je 14 občinskih svetnikov, ki ne soglašajo s političnimi metodami JRZ, podalo ostavko na svoja mesta v občinskem svetu.

Zunanja politika

V zunanjepolitičnem doživljanju Evrope in vsega ostalega sveta v preteklem tednu stoji v ospredju nedvomno svečani uradni obisk angleškega kraljevskega para v Franciji. Oči vsega sveta so te dni uprte v Pariz, kjer se vodijo velepomembna pogajanja in se izmenjujejo važne misli, ki bodo imele nedvomno globok vpliv na bodoči razvoj splošne mednarodne politične situacije. To se najboljšje vidi iz izjav, ki so jih v svojih zdravcih in dobrodošlicah naglasili vodilni francoski državnik, zunanji minister Bonnet, podpredsednik vlade Chautemps, predsednik vlade Daladier in predsednik republike Lebrun.

Predvsem so francoski činitelji poudarjali dejstvo, da že od nepozabnega obiska kralja Edvarda VII. leta 1903. v Parizu in od obiska kralja Jurija V. in kraljice Mary leta 1914. vsi Francozi brez razlike občutijo ne le kot nekako nacionalno samoljubje, temveč kakor res največji praznik prijateljstva navzočnost angleške vladarske dvojice na svojih tleh. Ta občutek postaja, povsem naravno, vedno globlji in pristranejši, čim dalje traja. Vladar, ki je prišel na obisk, je sin onega vladarja, ki je bil zaveznik Francije v svetovni vojni. In to sodelovanje med Francijo in Anglijo je in bo ostalo večno. Nikdar pa ni bilo važnejše za mir in rešitev sveta, kakor je danes. Pa tudi popolnejše in tesnejše ni bilo nikdar.

V nadaljnjih svojih izjavah so francoski državniki pozdravljali angleškega kralja kot edinstvenega glasnika nerazrušljivega prijateljstva med Francijo in Veliko Britanijo. To prijateljstvo je zasnovano na identičnosti stvarnih interesov obeh narodov, na podlagi njune politične in socialne evolucije in je posvečeno idealu svobode, demokracije in človeškega dostojanstva. V motnih časih, ki jih preživljamo, se tradicionalno prijateljstvo svečano potrjuje pred obrazom vsega sveta, ki mu je istočasno dana tudi redka priložnost, da more občudovati veličastno, mirno moč in silo dveh velikih demokracij, katerih vedno tesnejše sodelovanje in vedno zaupnejše sožitje predstavlja najmočnejše jamstvo in varstvo svetovnega miru.

Le tako prijateljstvo, prekovanjo in prekaljeno v zgodovinskih dogodkih in doživetjih, blagoslovljeno s skupnimi dragoceniimi izkušnjami in žrtvami, ožarjeno s skupno slavo francosko-angleškega zaveznikega orožja in skupnih padlih junakov, se sme imenovati kot dragoceno že samo na sebi. Sedanje napete razmere v mednarodnem svetu ga pa delajo še dragocenejšega.

Kakor na eni strani ves demokratični in svobodoljubni tisk iskreno pozdravlja to novo potrdilo prijateljstva in sodelovanja obeh velikih zahodnih demokracij v splošno dobrobit in ohranitev celotnega človeštva, prav tako na drugi strani tisk avtoritarnih držav neprikrito mršči lice ter ugotavlja, da bo sklenjena na tem obisku nova najtesnejša vojaška pogodba med obema velesilama, kar da so v zadnjih mesecih že temeljito pripravili diplomati in generalni štabi obeh držav. Nemški listi dodajajo, da, ako bosta obe zahodni velesile želeli s silo braniti sedanje stanje v Evropi, kakor sta delali to že doslej in kar se bo moralo pokazati takoj po končanem obisku, potem pomeni to, da je položaj v Evropi res skrajno resen, nevaren in napet.

Domači pomenki

Skrb za Belo in Suho Krajino

Tiskovni referent mestnega magistrata se je te dni zopet razčepiril: Ljubljana rešuje suše naše rojake po deželi. Cujte, ljudje... boben poje bums — taratata! Toda gospod referent je pozabil povedati: Ta običaj, pomagati naši Krajini z vodo v suši, je upeljala že bivša občinska uprava kar na tihem, brez vsakega tamtama in reklame, pa so bile ceste v Ljubljani vseno v redu, kajti po svetem pismu naj levica ne ve, kaj dela desnica.

Osma arm. do v Kini

Angleški list «Manchester Guardian» poroča, da zavzema v sestavi kitajskih obrambnih čet osma armada prav posebno stališče. Častniki se nazivljejo ne oficirji, ampak borci ali vodje. Jedo isto hrano, kot vojaki in nimajo nobenih posebnih znakov. Zive vedno z vojaki in so dosegljivi vsled tega za vse pritožbe. Disciplina je bolj prostovoljna, kot prisiljena, a je vendar izvrstna. Edine kazni so prepoved izhoda iz vojašnice, priznanje lastne napake ali pregreška pred četo ter avtokritika, v najhujšem slučaju pa izključitev iz armade (svoj čas so za kaznen pošiljali ljudi na fronto!). Ge-

nerali osme armade imajo na mesec plače 8 kitajskih dolarjev, redovi 1 dolar, dočim dobe v drugih armadah generali po 400 kitajskih dolarjev na mesec, vojaki pa 7—8 dolarjev. Osma armada ima lastne tovarne za orožje, lastne tiskarne in lastno časopisje.

Angleški list se čudi tej armadi, ki je do skrajnosti požrtvovalna in zelo hrabra. Mi se ne čudimo. Očividno ve osma armada, da se ne bide za imperijalistične cilje, ampak za lastno stvar: ta misel je bila vedno, v vseh časih in krajih, vir največjega junaštva in požrtvovalnosti.

Napredek in procvit

Ta blagoljubna izraza najpogosteje najdemo v tisku edinozveličavne JRZ oziroma v člankih, ki podrobno in z najbujnejšo fantazijo opisujejo nezasižane uspehe raznih držav ter njun napredek v vsakem pogledu. V naših listih smo pa zadnje dni brali tudi nekatere točne uradne podatke, ki postavljajo gornje slavošpeve v povsem nasprotno luč. O tem se vsak lahko prepriča, če here in ve: «Leta 1935. so prodali in konzumirali v Zagrebu 20,959.080 litrov mleka. Leta 1936. je padla poraba mleka na 18,725.150

DOMA IN NA TUJEM

Slovenski javnosti!

Zadnja velika povodenj reke Mure je izredno težko prizadela prebivalstvo v naših severnih obmejnih okrajih ob Muri. Uradno ugotovljena škoda znaša nič manj, kakor 9 milijonov dinarjev. Travniki, polja in posevki so ponekod popolnoma uničeni, tako, da je v nevarnosti preživljanje našega obmejnega prebivalstva, ker letos ne bo imelo žetve; uničeni ali močno poškodovani so tudi nešteti domovi.

Splošni narodni interesi nam narekujejo, da pomagamo našemu obmejnemu prebivalstvu v njegovem obupu, ter mu predvsem omogočimo prehrano in obnovo opustošenih domačij. Javna sredstva niso zadostna za vse te naloge, ljudstvo samo pa si tudi ne more pomagati.

Prebivalstvu teh krajev, ki stoji na braniku naše severne meje, je treba pokazati, da ima vsa slovenska javnost razumevanje za njegovo trpljenje in da je pripravljena prenesti za tako izredno važno podporno akcijo, katero organizira naše dru-

štvo, tudi primerne in potrebne žrtve; ne gre le za interese enega kraja, ampak vse Slovenije in Jugoslavije, ki potrebujeta na svoji meji narodno zavedno ljudstvo, zavedajoče se, da uživa zaslonbo vse naše javnosti.

Organizacijo podporne akcije je prevzelo «Društvo prijateljev Slovenskih goric». Zato se obravnava društvo na vso slovensko javnost z vljudno prošnjo, da prispeva po svojih močeh primeren znesek za podporno akcijo v korist pomurskim poplavljenecem. Denar naj se nakaže po čekovni položnici našega društva s pripombo «za poplavljenca». Kdor ni prejel položnice, naj blagovoli izpolniti na pošti bianko-položnico s številko poštne-čekovnega računa «Društvo prijateljev Slovenskih goric, Ljubljana, št. 16.463». Nabiralno akcijo je odobrila banska uprava dravske banovine, ki bo izvršila razdelitev nabranih zneskov.

«Društvo prijateljev Slovenskih goric.»

Politična kartoteka

«Delavska politika» piše v svoji 67. številki o kartoteki JRZ in se spominja nekdanjih kartotek drugih, JRZ zelo podobnih političnih novotvorb, organiziranih od zgoraj navzdol. O članski kartoteki JRZ pravi ob zaključku članka tudi sledeče: «Kartoteka JRZ, ki je gotovo odlično urejena, ne kaže prave slike o njeni moči. Njena prava moč se bo pokazala, kadar bo sodbo izreklo ljudstvo pri svobodnih volitvah, ki se bodo vršile pod okolnostmi in na način, kakor ga že deveto leto teden za tednom zahtevamo.» — Je res smola s takimi tujiimi zadevami, kakor so na pr. kartoteka, hipoteka itd., če jih nisi navajen. Saj še apoteka brez pravega recepta ne pomaga...

Rumunska kraljica-mati Marija je dne 18. t. m. po daljši boleznii umrla v starosti šele 65 let na kraljevem gradu Pelešu pri Sinaji. Velika pokojnica, ki je bila mati naše kraljice Marije, je bila sicer angleškega pokolenja, vendar se je po svoji poroki s pokojnim rumunskim kraljem Ferdinandom kmalu in docela vživela v rumunske razmere in je postala iskrena prijateljica rumunskega naroda. S svojim vplivom je tudi dosegla, da se je Rumunija v svetovni vojni pridružila Veliki antanti, s čimer je bilo zvezano tudi ureditvenje in vstajenje Velike Rumunije. Vsa rumunska, pa tudi ostala svetovna javnost globoko žaluje ob njeni smrti. Na našem dvoru so trajalo žalovanje 6 tednov, globoko žalovanje pa prve tri tedne.

Visok življenjski jubilej. Pred dnevi je slavil pri polni duševni in telesni moči 80-letnico svojega plodnosnega in dobrobiti vse narodne skupnosti posvečenega življenja ugledni in obče znani ljubljanski trgovec g. Viktor Rohman. Jubilantu, ki ga poznamo predvsem iz njegovega uspešnega udejstvovanja in zaradi njegove velike požrtvovalnosti za Ciril-Metodovo družbo, Sokola in druga naša narodna društva, najiskrenejše čestitamo tudi mi in mu kličemo od srca: «Še na mnoga zdrava, srečna leta!»

Sedmi «Mariborski teden» se bo vršil letos v dneh od 6. do 15. avgusta in je za njegove obiskovalce odobrena polovična vozna na železnicah, ki velja od 4. do 17. avgusta. V zvezi z letošnjo prirreditvijo se bo vršil v Mariboru 14. avgusta velik narodni tabor in pa velika kulturna razstava v proslavo 20-letnice Jugoslavije.

Razne banovinske sekcije Jugoslovskega učiteljskega združenja, tako sarajevska, splitska in druge, so na svojih letnih skupščinah te dni soglasno zahtevale izboljšanje učiteljskega položaja, zopetno uvedbo učiteljske stalnosti in ukinitve celibata učiteljic.

Na lokomotivah bosenskih in srbskih ozkotirnih železnic so montirali moderne električne svetilke, ki svetijo z močno svetlobo do 500 metrov daleč.

Iz sedla v sedlo. V dnevnem tisku se potrjujejo vesti, da je narodni poslanec dr. Janko Baričević, ki se je že ponovno selil iz ene stranke v drugo, z nekaterimi tovariši zopet vstopil v JNS, v kateri je začel svojo parlamentarno karijero.

Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je izdalo točna in obširna navodila glede organiziranja mednarodnih športnih prireditev in glede dajanja izjav posameznih športnikov domačemu in tujemu tisku.

Medvedi so se v Bosni v zadnjih letih močno razmnožili. Sedaj poročajo sarajevski listi, da so povzročili medvedi v zadnjem času v posameznih vaseh v bližini sarajevske okolice kmetom na živini ogromno škodo, ker vdirajo v hleve ali na pašnike in kar na debelo koljejo govejo živino in drobnico.

Avtobusni promet v primorski banovini se vedno bolj modernizira in izpopolnjuje. Trenutno leži pri banski upravi v Splitu 50 prošenj za odobritev in podelitev novih koncesij za nove avtobusne proge.

Uporaba domače volne. Carigranski list «Türkische Post» prinaša informacijo iz Beograda, da se pripravlja posebna uredba o prisilnem mešanju domače volne pri proizvodnji volnenih tkanin v jugoslovanski tekstilni industriji. Mešanje domače volne je postalo potrebno zaradi ogromnih zalog domače volne, ki so se nakopičile pri producentih. Dočim so kmetje še lani dobivali za kilogram volne po 20 din, morajo letos prodajati volno že po 10 din kilogram.

Nov kovan denar bo v kratkem izdala Narodna banka. Iz prometa bo vzela vse srebrne kovanice po 10, 20 in 50 dinarjev in jih zamenjala s srebrniki v isti vrednosti in z reljefom kralja Petra II. Na 10- in 50-dinarskih novicah bo kraljevo doprje upodobljeno v desnem, na 20-dinarskih pa v levem profilu. Osnutek je napravil hrvaški akademski kipar F. M. Dinčić.

Vsi učitelji v Jugoslaviji bodo imeli svoj vsedrjavni učiteljski kongres letos od 20. do 23. avgusta v Zagrebu.

Uprava zagrebskega zoološkega vrta je zaprosila pri zagrebski Mestni hranilnici za odobritev enomilijonskega posojila, ker namerava urediti zoološki vrt povsem po znanstvenem sistemu.

Mednarodni geografski kongres je bil svečano otvorjen v Amsterdamu v navzočnosti 1200 delegatov iz 29 držav.

Nad zelo slabim tujskim prometom v letošnji glavni sezoni na vsem našem Jadranu se ogorčeno pritožujejo naši gospodarški in dnevni listi.

Japonsko-sovjetski spor zaradi ruske zasedbe nekaterih obmejnih mandžurskih krajev in zaradi koncentriranja sovjetskih čet na mandžurski meji še ni poravnana in Japonci že grozijo, da bodo nastopili z oboroženo silo proti Sovjetom.

Rekorden dobiček v tekstilni stroki beleži letos med drugimi tudi znana tovarna tekstilnega blaga v Odžacih v Sremu, ki je

zaključila preteklo poslovno leto s čistim dobičkom 797.124 din in bo izplačala 40-odstotno dividendo 480.000 din pri delniški glavnici 1.200.000 din. Odžačka tovarna se bavi predvsem z izdelki iz jute in konoplje.

Sudetski Nemci so nameravali v prihodnjih dneh uprizoriti protestno stavko proti načrtu narodnostnega statuta, ki ga je predsednik vlade dr. Hodža že izročil v proučitev pristojnemu parlamentarnemu odboru. Sedaj je vodstvo sudetske nemške stranke nameravano stavko preklcalo, ko je izvedelo za izredne ukrepe, ki jih je za tak primer pripravila češkoslovaška vlada.

Prihodnja olimpijada, ki naj bi se vršila v Tokiu na Japonskem, je bila s strani Japoncev odpovedana in se bo vršila po odredbi mednarodnega olimpijskega odbora v Helsinkih na Finskem.

Predsednik USA Roosevelt je odobril državni proračun Združenih držav za nastopajoče proračunsko leto, ki se je pričelo 1. julija, v skupnem znesku 8.895 milijonov dolarjev. V novem proračunu je predviden pri-manjkljaj 3.984.887.000 dolarjev.

Dr. Milan Hodža, predsednik češkoslovaške vlade, je izročil članom parlamentarnega odbora šestorice zakonski načrt o reformi javne uprave, ki je obenem tudi najvažnejši del zakonodaje za rešitev narodnostnega vprašanja. Zakonski načrt predvideva ponovno uvedbo deželnih zborov z znatnimi legislativnimi pooblastili.

Belgijski kralj Leopold III. bo v letošnjem septembru oficijelno obiskal Pariz in bo ob tej priliki prisostvoval odkritju spomenika svojemu pokojnemu očetu kralju Albertu.

Dragoceni plin helij za polnejne zrakoplovov, ki so ga doslej pridobivali na vsem svetu edino le na ozemlju Združenih severnoameriških držav, so odkrili sedaj tudi na področju Sao Paula v Braziliji.

Društvo narodov postaja vedno bolj osamljeno, ker ga zapuščajo države druga za drugo. Sedaj sta obvestili tajništvo Društva narodov tudi vladi ameriških držav Venezuele in Kolum-

bije, da izstopata iz Društva narodov.

Dunajski židje se v vedno bolj pospešenem tempu izseljujejo iz prestolice bivše Avstrije. Dunajska policija je izdala doslej že nad 600 izseljenjskih dovoljenj.

Nemška pošta se sistematično motorizira in beleži v tem pogledu res sijajen napredek. Nemška državna pošta, brez bivše Avstrije, razpolaga danes že z 21.000 poštnimi motornimi vozili. Za vzdrževanje tega voznega parka ima nemška poštna uprava 1.600 okrajnih, 50 pokrajinskih in 6 velikih reparaturnih delavnic.

Skupno število prebivalstva na zemeljski krogli znaša po zadnji letni statistiki Društva narodov 2.115.800.000 oseb.

Italijanska radiofonska družba, ki je privilegirano podjetje pod značko «EIAR», gradi že 21. novo italijansko oddajno postajo.

Izdatki za angleško zrakoplovstvo bodo dosegli v letošnjem proračunu znesek 134.500.000 funtov šterlingov, ali v naši veljavi skoro 32 in pol milijarde dinarjev. Letos se je zgodilo prvič v angleški zgodovini, da so izdatki za letalstvo presegle izdatke za mornarico in suhozemno vojsko.

Število tujcev v Franciji znaša po zadnjih ugotovitvah 2 milijona 564.000 oseb.

Ob državljanstvo. Erich M. Remarque, avtor znanega knjižnega dela «Na zahodu nič novega», je izgubil obenem s 64 drugimi vidnejšimi nemškimi osebnostmi nemško državljanstvo. Večina «izobčencev» je židov.

Božja travica v zrak. Bolgarska vlada je objavila svoj sklep, da bo v tekočem mesecu dala uničiti okrog tri milijone kilogramov tobaka zadnjih letin, ki se nahaja deloma še pri pridelovalcih. Baje se ta ogromna množina tobaka zaradi slabe kakovosti ne da več ne prodati, ne porabiti. Vlada je določila za odškodnino pridelovalcem 50 milijonov levov. Mislimo, da bi se pri nas stvar najbrže končala m pri nas vsa stvar najbrže končala povsem drugače, zlasti če vzamemo v usta in si prižgemo kako «Savo» ali «Zeto».

Za grudo in dom

Živina in snaga

Čista živina je polovica krmiljenja. To je znano vsakemu kmetu, vendar se pa najde še mnogo živinorejcev, ki se tega pravila v praksi ne drže. Razen dobre krme in zdravih, značnih hlevov je potrebno pri živini tudi pravilno negovanje kože. Temeljito čiščenje kože je pri vseh živalih neobhodno potrebno, to pa ne le radi tega, da bi bila živina na videz lepša, temveč predvsem zato, ker je snaga kože neobhodno potrebna za zdravje. Koža regulira telesno toploto živali in jo radi tega moramo negovati. Žival diha tudi skozi kožo, kakor vsako živo bitje. To dihanje je podobno dihanju s pljuči, seveda v manjšem obsegu. V koži se nahajajo posebne žleze znojnice in lojnice. Znojnice izločajo znoj, lojnice pa loj ali maščobo. Z izločanjem znoja pospešujejo znojnice reguliranje telesne toplote. Loj in maščoba iz lojnice varuje in dela dlako svetlo, kožo pa elastično in mehko.

Na površino kože se izceja telesni znoj ali pod, z njim pa se pilepljajo na kožo tudi izcedki iz žlez znojnic, prah in druga nesnaga ter iste docela zapirajo. Vse to ustvarja na koži umazano masno prevleko, ki preprečuje delovanje kože in ne dovoljuje pristopa svežemu zraku

skozi kožo v telo. Obenem zmanjšuje ta plast nesnaga na koži njeno občutljivost in povzroča razna okuženja ter omogoča razmnoževanje najrazličnejšega škodljivega mrčesa na živalskem telesu. Vse živalsko telo prične bolehati in hirati. Živina postaja nemirna, ker ji povzroča nečista koža mučno srbečico. Zato mora vsak skrben in umen živinorejec predvsem skrbeti, da bo njegova živina redno in temeljito očiščena in umita. S tem si bo prihranil marsikatero neprijetnost in škodo.

Nasvet čebelarjem

Neki čebelar je z uspehom izvršil naslednji poskus: Vzel je nekoliko trotov in jih zmečkal ter z njimi temeljito natrl kožo na svojih rokah. Nato je vtaknil roke med čebele na panjevi bradi in niti ena čebela ga ni picila. Kakih pet ali šest čebel se je vendar pri izletu iz panja vsedlo na njegove roke, vendar so se takoj umirile, čim so občutile vonj po trotih. Izgleda, da je duh po trotih prav uspešno in zanesljivo obrambno sredstvo pred pikom čebel. Da imamo to sredstvo stalno pri rokah, vzamemo kakih 40 trotov in jih shranimo v vinskem kisu teden dni. Ko imamo opraviti pri čebelnjaku, ki z njimi natremo roke in čebele nas bodo pustile pri miru.

V zlati Pragi

Spomini na nepozabne dni vseslovenskega sokolskega bratstva in zvestobe

Ko smo se ljubljanski Sokoli odpravljali na X. vsesokolski zlet v Prago, je Ljubljana vno- vič dovolj odločno pokazala, da je sokolska in da bo taka tudi ostala! Tudi pričujoča slika, ki je bila posneta pred odhodom vlaka na ljubljanskem kolodvoru, dokazuje, kako zlobno in ner- resnično je obravnaval naš od- hod del slovenskega časopisja,

zrak bratske in demokratične Češkoslovaške republike. Dobre pol ure nato smo že izstopili na okrašenem peronu v Bratislavi, kjer nas je pričakovala množica z godbo. Pogostili so nas s pivom, hrenovkami, roglički, belo in črno kavo ter cigaretami. Se- veda tudi pozdravni govor ni iz- ostal. Čez tričetrt ure smo se s težkim srcem poslovili od gosto-

ko je hotel napraviti iz več tisoč- glave množice le peščico sokol- skih privržencev. Izgleda, da je baš tak način poročanja dosegel to, da so se o veličastnem slove- su prepričali tudi tisti, ki jim ni dana prilika, da bi na lastne oči videli navdušenost sokolske Ljubljane.

Naš odhod je bil napovedan za sredo ob 17. uri. Bili smo točni. Ob 18. uri smo bili že v Zida- nem mostu, ob 21.30 pa v Koto- ribi. Po postanku dobre pol ure smo se pomaknili preko mad- žarske meje. Ob 6. uri smo bili že v Peteržalki, obmejni postaji ČSR. Človeku je kar odleglo, ko smo zagledali množico obmejne- ga ljudstva, s kakšno iskrenost- jo in ljubeznijo nas je spreje- mala. Čutili smo se kar domače, saj je nad nami pihal svobodni

ljubnih Bratislavcev, dobro pod- prti za nadaljno pot. Tako pri- srčen sprejem in slovo, kakršne- ga nam je pripravila metropola Slovaške, se pač ne da popisati v kratkih vrsticah, ki so mi na razpolago. Nismo se še dobro umirili, ko se je vlak ustavil v Brnu. V ljubeznivosti in brat- stvu je Brno gotovo še prekosi- lo Bratislavo. Ko smo se ob 11.20 uri poslovili in se je vlak pričel pomikati proti našemu cilju, dvomim, da je ostalo kako oko brez solza. Tako znajo spreje- mati res le bratje Čehoslovaki! Sicer pa ni bilo postaje, kjer bi nas ne pričakovala množica na- vdušenega ljudstva, ki se je tru- dila dokazati, da smo Jugoslava- ni in Čehoslovaki res bratje in da se po naših žilah pretaka ista kri.

Chocen, Pardubice in Kolin so bili za nami. Ura je kazala 17.

Praga, Praga! Naša slovanska Meka! Šteje skoro milijon duš in slovi po svojih znamenitostih in po zanimivostih, s kakršnimi se tudi večja mesta ne morejo po- stavljati. To smo opazili že takoj na Wilsonovem kolodvoru, kjer nas je sprejela množica navdu- šenih Pražanov. V pozdrav nam je spregovoril odposlanec ČOS br. inž. Slavik v čisti slovenščini, nato je godba zaigrala našo in češkoslovaško himno, nakar so vnovič zaorili gromoglasni poz- dravni vzkliki. Medtem smo se formirali v sprevod, kateremu na čelu je korakala deputacija Saveza Sokola Kraljevine Jugo- slavije, ki jo je vodil neumorni sokolski delavec, I. namestnik staroste br. Gangl. Sledilo je vodstvo žup Ljubljana in Kranj s prapori ter ostalo članstvo. Pod streho so nas spravili v gimna- ziji nasproti slovite pivnice «Pri Fleku». Hudomušneži so bili mnenja, da so imeli bratje Pra- žani izredno posrečeno roko, ko so nam izbrali prenočišča na ta- ko pripravnem kraju sredi me- sta. Mislim, da so imeli prav.

Dasi utrujeni od štiriindvaj- seturne vožnje v vagončkih, ki so tvorili našo garnituro poseb- nega vlaka (baje je Kamničanu tiste dni manjkalo vagonov), smo se v naših bivališčih urno umili, pa hajdi na ogled večerne Prage. Prepričan sem, da drugi dan ni bilo nikomur žal za neprespan večer. Tako je šlo seveda dan za dnev in videlo se je, da Ljub- ljančani v Prago nismo prišli spat. Saj ni čudno. Praga je tako velika in nudi toliko zanimivo- sti, da je teden dni tudi za po- vršen ogled mnogo premalo. Hradčani, Višehrad, krasni mo- stovi, Panteon, spomeniki, muze- ji, razstave, gledališča, Sokolski domovi, Barandovo s krasnimi filmskimi ateljeji, parlament, Tyršev dom, zletišče, nastopi itd.

Umetnina zase je ogromno zle- tišče, ki ga je zgradila ČOS na grebenu hriba Petřin. Zavzema površino 373.000 kvadratnih me- trov. Samo telovadiščna ploskev pokriva 62.620 kvadratnih me- trov. Okoli zletišča vodi krožna

cesta od Hradčanov do Smihova in obratno, ki je prvenstveno služila avtomobilskemu prometu. Pešci smo se posluževali tram- vaja, ki je vzorno izpolnjeval svojo težko nalogo. Krasna peš- pot vodi k zletišču preko Petřin- skega parka. Z Male strane (Praška četrt) je speljana na Petřin vzpenjača, ki je v času vsesokolskega zleta prav dobro služila prometu.

Poglavje zase je v Pragi — policija. Kar občudovati je bilo treba praške varnostne organe, zlasti še prometne redarje, zara- di njihove prisebnosti, mirnosti, ljubeznivosti in finega nastopa.

V ostalem smo se prepričali, da imajo bratje Čehoslovaki lju- beznivost že v krvi. To je bilo tudi krivo, da se Jugoslavi nismo mogli ravnati po progr- amih, ki smo si jih pripravili za vsak dan sproti, a le malo izved- li. Kjerkoli smo se pojavili, že so nas gostili, nas vodili in skr- beli za to, da so minevali dnevi v Pragi s tako brzino, da se šele sedaj počasi spominjamo posa- meznih doživljajev. K dobremu razpoloženju je pripomoglo se- veda tudi nebo, ki nam je naklo- nilo ves čas bivanja v Pragi le- po vreme, z izjemo torka popol- dne. Pa nič zato. Telovadci in gledalci so vztrajali do posled- nje točke programa, čeprav so bili nekateri mokri do kože; te- lovadci seveda vsi. Vsi drugi na- stopi so se vršili pri lepem vre- menju in v najlepšem redu. Ali naj jih popisujem? Dnevno časo- pisje je o njih že toliko lepega napisalo in v tolikih superlati- vih, da res ni kaj dodati. Pri- pomnim naj le to, da se resnič- ne lepote in vzvišenosti sokol- skega dela ter vsega, kar smo doživeli, sploh ne da napisati. To more pravilno doumeti le ti- sti, ki je zletu sam prisostvoval.

V sredo, dne 6. t. m. je bil zad- nji zletni dan in hkrati predzad- nji dan našega bivanja v Pragi. Ob 6. uri smo se zbrali na dolo- čenih mestih, da smo se pravo- časno formirali v sprevod, ki je bil napovedan za 9. uro. Gledal- ci so svoja mesta okupirali že v zgodnjih jutranjih urah v de- set in večvrstnem špalirju. Naš

sprevod je pozdravljala množica nad 80.000 grl. Posebne pozorno- sti smo bili deležni Jugoslavi, ki smo se letošnjega jubilejnega zleta udeležili v rekordnem šte- vilu. Bilo nas je nad 10.000! Spre- vod je zaključila sokolska kon- njenica z okrog 800 jezdec, ka- terim je na čelu jezdil odred 32 jezdecov Jugoslovancev. Med so- kolskimi konjeniki je jezdil tudi češkoslovaški vojni minister br. Machnik. Kazalec na uri se je pomaknil že na 15, ko so posled- nji jezdec pasirali mimo prezi- denta br. dr. Beneša, ki je s svo- jo soprogo in celokupno vlado motril sprevod od začetka do konca, burno pozdravljan od sokolske vojske.

Popoldne tega dne je bil pos- lednji zletni nastop, na katerem je nastopila izključno vojska Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije, ki so jo gledalci na- gradili s pritrjevanjem in z vzklikanjem tako navdušeno, da so se tribune dobesedno tresle. Bilo je res krasno!

Zvečer se je vršila še zletna scena, ki je upravičeno zgrinjala na obširnih tribunah skozi vse dneve zleta ogromne mase sokol- stva.

Tako so minili dnevi v Pragi, dnevi, ki bodo vsakemu udele- žencu ostali v neizbrisnem spo- minu. Prepričali smo se, da je bratska Češkoslovaška v zanes- ljivih rokah in da taka država ne more in ne sme propasti!

V četrtek, dne 7. t. m. ob pol 18. uri smo burno in pristržno pozdravljeni zapustili divno Prago. V slovo so nam doneli vzkliki tisočev, ki so neprestano ponav- ljali: «Naj živi Jugoslavija! Na svidenje v Beogradu čez tri leta! Mi se ne damo! Zvestoba za zve- stobo!» Oči pa so bile rosne.

Po štiriindvajsetih urah vož- nje smo prispeli v Ljubljano, ki nas je sprejela tako mnoguže- vilno in tako pristržno, kakor zna- to le o posebnih prilikah. Časo- pisnega polemiziranja o tem sprejemu je bilo že dovolj, cvet- lic, s katerimi so nas ob prihodu Ljubljancani obsuli, pa še celo več! Zatorej: «Živela sokolska Ljubljana! Živela Češkoslova- ka! Živelo sokolsko bratstvo!»

Posvetovalnica

za naročnike „SLOVENSKE BESEDE“

Kdor je plačal naročnino za „Slovensko Besedo“, se lahko brezplačno posluži naše posvetovalnice, kjer dobi informacije:

- o vsakovrstnih vlogah na upravne oblasti, občino, srez, banovino in na ministrstvo;
- o prošnjah za vojaške oprostitev;
- o vlogah na davčne oblasti;
- o zakonitih socialnih dajatvah; skratka
- o vsem in vselej, kadar potrebujete nasvetov, da pridobite ali očuvate socialne ali go- spodarske pravice.

Na posvetovalnico sporočite pismeno svoje želje, nakar dobite takoj tudi pismen odgo- vor. Za odgovor pošljite znamko za 2 Din

Dopise pošljite na naslov: „SLOVENSKA BESEDA“ Ljubljana, Šelenburškova ulica 7/II.

Gostilna „ŠTRAJZEL“

Priložnostni nakup

Več prvovrstnih še popolnoma novih šivalnih strojev, koles in otroških vozičkov in večje število že rabljenih, vse po neverjetno nizkih cenah edino

pri „PROMET“
Napoleonov trg

(nasproti Križan. ke cerkve) v Ljubljani

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti „Nebotičnika.“

Jelčič Angelo

LJUBLJANA VII.
CELOVŠKA CESTA ŠT. 65

Telefon št. 38-40

pleskar, ličar, sobo- in črko- slikar za stavbe in pohištvo

Izvršuje: Vsa pleskarska in soboslikarska dela po zmernih cenah. / Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. / Postrežba točna in solidna. P r i p o r o č a m o to znano trdko vsem!

* NAZNANILO
S 15. julijem sem odprla
NOVO DROGERIJO

„DANICA“

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA UL. 3

In se cenjenemu občinstvu za obisk toplo priporočam

SFILIGOJ DANICA, ass. ph.

Dospela so zopet francoska kolesa
Najboljši material Najlažji tek

Model: TOUR DE FRANCE

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana

Tyrseva cesta 12 (d.orište)